

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

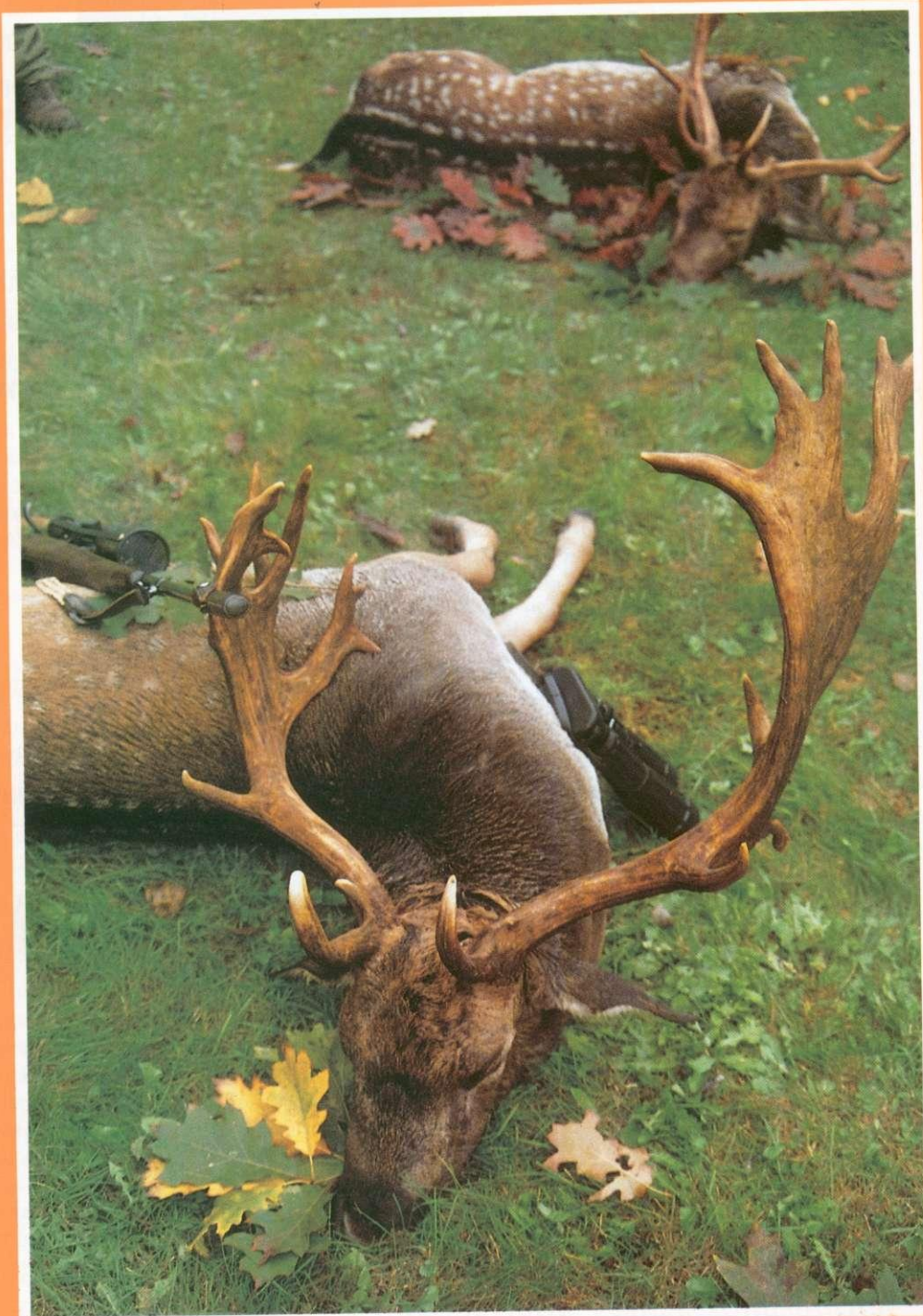
ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1999.
DECEMBER

CXXXIV. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXIV. évfolyam 12. szám
(december)

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

A Szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Bartha Dénes, Bartha Pál, dr. Bondor Antal,
Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járasi Lőrinc,
dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó,
Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán,
Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-9715-255
Internet: <http://larix.efc.hu/oe>

Tervezőszerkesztő:
SÁGI MARGIT
Telefon/fax: 351-7253

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: Csathó és Társa Nyomdaipari Kft.
Eger

Felelős vezető: Csathó Emil

A kézirat lezárva: 1999. november 28.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti: az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.) Megjelenik havonta.

A címlaphoz: Teríték a guthi erdőben

Fotó: Pápai Gábor

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért írásoért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

*Kellemes karácsonyi ünnepeket és
boldog új évet kívánunk
valamennyi kedves olvasónknak!*

az Elnökség

TARTALOM

EMLEKÜLÉS

Dr. Király Pál: Bedő Albert emlékezete 365
Szil György: Gondolatok a Bedő Albert emléküléshez 368

ERDÉSZETI TUDOMÁNY

Szabadhegyi Győző: Az MTA Erdészeti Bizottság ülése 369
Németh Ferenc: Válasz a történeti ökológia új útja c. cikkekre 370

TERMÉSZETVÉDELEM

Mátyás Csaba: A brazil partvidéki esőerdők egyik utolsó tanúja a linharesi rezervátum 373
Csányi Sándor: Madárvártán 374
Dr. Baráth László: Aki megvalósította álmát 376

MAGÁNERDŐ-GAZDÁLKODÁS

Borbényi Józsefné: A mezőgazdasági őstermelők egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettsége 377
Apatóczy István: A Budakeszi erdészeti arborétum 379

AZ ÉV FÁJA

Fritsch Ottó: A hegyi szil méhészeti jelentősége 381
Bezzegh Péter: Öreg fáink 381

VADGAZDÁLKODÁS

Türös László: Szarvasgazdálkodás az üzemtervek tükrében 382

ERDŐKERÜLŐBEN

Geréb Erzsébet: A faragott székely kapu 386
Pápai Gábor: A Bere királya 388
Simon Dezső: Levél 389
Rácz Győző: Népi gazdálkodás – erdőgazdálkodás 390
Prof. Dr. Kovács Jenő: MTA-MAB Erdészeti Szakbizottságának ülése 392
Hajdú István: Csók az utcseprőnek 393
KÖNYVESPOLC 394
EGYESÜLETI HÍREK 395

CONTENTS

Apatóczy, I. The Forestry Arboretum at Budakeszi 379
Geréb, E. A shaved 'Szekely' Gate 386

INHALT

Apatóczy, I. Das forstliche Arboretum in Budakeszi 379
Geréb, E. Ein geschnittzte Szekler Tor 386

E havi számunk szerzői

Apatóczy István	erdész	Budapest
Baráth László	erdőmérnök	Nagykanizsa
Bezzegh Péter	erdész	Budapest
Borbényi Józsefné	APEH	Kecskemét
Csányi Sándor	erdész	Gödöllő
Geréb Erzsébet	építésmérnök	Székelyudvarhely
Hajdú István	erdőmérnök	Barcs
Király Pál	erdőmérnök	Budapest
Kovács Jenő	erdőmérnök	Eger
Mátyás Csaba	Egyetem	Sopron
Németh Ferenc	erdőmérnök	Budapest
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Rácz Győző	erdőmérnök	Putnok
Szabadhegyi Győző	Egyetem	Sopron
Szil György	erdész	Nyírmeggyes
Türös László	erdőmérnök	Vajszló

Az MTA Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága és az Országos Erdészeti Egyesület

BEDŐ ALBERT *akadémikus*

születésének 160. évfordulója alkalmából

Emlékülést

rendezett.

Az Akadémia dísztermében Solymos Rezső akadémikus nyitotta meg az ülést. Beszédében Bedő Albert munkásságát elemezte a mai kor erdészenek teendőinek tükrében.

Az életútról Király Pál tartott minden igényt kielégítő előadást.

Káldy József, az OEE elnöke „Az OEE úton a következő évezred felé” címen ismertette az egyesület 2002-ig szóló programját.

Kertész József és felesége, Papp Kornélia szavalatukkal emelték az ünnepélyes hangulatot.

Felkért hozzászólóként Madas András, Barátossy Gábor (távollétében Wisnovszky Károly olvasta fel) és Kovács Jenő méltatták Bedő Albert munkásságát.

Andor József felhívással fordult az erdészekhez.

Bakonyi Imre saját költeményeit mondta el, melyek az erdészpálya és az erdő szépségeiről szóltak.

Dózsa József, Brassóban végzett erdőmérnök, erdélyi emlékeit osztotta meg a hallgatósággal.

Dr. Király Pál

Bakonyi Imre versét mondja

Bedő Albert emlékezete (dr. Király Pál előadásának kivonata)

Széles fekete gyászkeretézéssel jelentek meg az Országos Erdészeti Egyesület szaklapja, az „Erdészeti Lapok” 1918. november 15-i számának oldalai, amire a lap eddigi 137 éves történetében csupán három-négy alkalommal volt példa. Ez a lapszám adta hírül, hogy az előző hó október 20-án délután Budapesten, az OEE Alkotmány utcai székházában levő otthonában véget ért az utókor által a legnagyobb magyar erdésznek neve-

zett Bedő Albert okl. erdőmérnök 79 éves földi pályafutása.

Négy évtized kellett ahhoz, hogy az utókor ismét felfedezze, és az erdész-társadalom által legnagyobbra értékelt szakmai kitüntetést, a Bedő Albert Emlékérmét 1957-ben róla elnevezze. Köszönet és elismerés illeti a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályát és annak Erdészeti Bizottságát, amiért a nagy férfiú születésének 160. évfordulója alkalmából

rendezett emlékünnepeivel segítette Bedő Albert emlékének további fenn-tartását, kultuszának ápolását.

Származása

Bedő Albert 1839-ben született, Petőfi Sándorhoz hasonlóan az esztendő utolsó, Szilveszter napján, december 31-én Erdélyben a háromszéki (1868-tól: Háromszék vármegyei) Sepsiköröspatakon, ősi székely családban. Atyja, dr. Bedő Lajos (1811-1902) unitárius lelkész volt, aki 1838-ban foglalta el a sepsiköröspataki lelkészi hivatalt és itt kötött házasságot Jancsó Annával (1821-1891). Házasságuk elsőszülötte volt Albert, akit azután követett Lajos öccse, valamint még három leánytestvér.

Sok más emberhez hasonlóan Bedő Albert egész életpályáját is meghatározó módon befolyásolta a szülői otthon és a szűkebb pátria. Ez a három meghatározó lélektani motívum a következő volt: 1. A magyarság és ezen belül székely fajtájának mélyszéles szeretete. 2. A hívő unitarizmus. 3. A csodálatos szabad természet, de különösképpen az erdő szeretete.

A gyermek- és ifjúkor

A cseperedő fiúcska a tanulást Székelykeresztúron kezdte el, majd Kolozsvárott érettségizett 1858-ban. Ezt követően két évig teológiát és jogot tanult. 1860-ban (talán az ösztöndíj reményében) beiratkozott a selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémia erdőmérnöki szakára. 1866-ban megkapta az erdőmérnöki oklevelet.

A nemzeti radikalizálódás útján

Itt került közvetlen szoros kapcsolatba Divald Adolf és Wagner Károly erdőmérnökökkel. Céljuknak tartották a függetlenített magyar erdészeti kultúra megteremtését. 1862-ben megindították az eddig elsőnek tudott magyar nyelvű erdészeti szakfolyóiratukat, az „Erdészeti Lapok”-at.

Az egyesületalapító

Az 1866. december 9-én megalakult OEE első titkárává Bedő Albertet választották. Ezt a fontos tisztséget 1880-ig töltötte be, ettől kezdve pedig az OEE első alelnöke lett.

Köztisztviselői karrierje

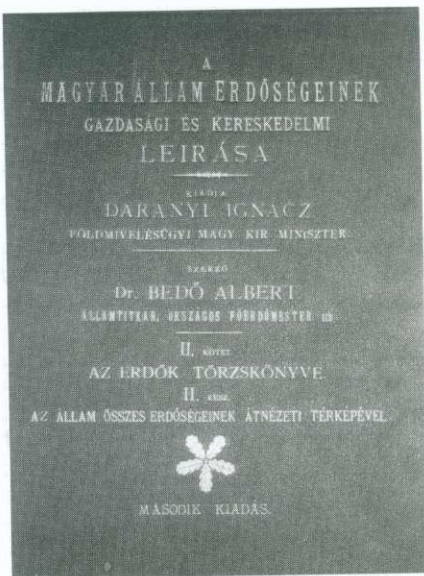
Az 1867-es kiegyezés utáni negyedszázad volt a modern magyar erdészet megteremtésének korszaka, s nincs olyan eredménye, amely valamiképpen ne fűződne Bedő Albert egyesületi és/vagy hivatali tevékenységéhez. Például – az első modern polgári erdőtörvény, az 1879. évi XXI. törvény-cikk megalkotása és végrehajtásának

megszervezése. (A törvény 55 évig volt érvényben!) Továbbá – a magyar nyelvű erdészeti szaknyelv és szakirodalom megteremtése. 1874-ben megjelent „Erdő-őr ...” című (kilenc kiadást elért) könyvéből sajtátította el a szakma az alapismereteket. Továbbá – az OEE háromemeletes palotájának felépítése Budapesten az Alkotmány utcában. 1868-ban lépett állami szolgálatba a Pénzügyminisztériumban, ahol 1872-ben főerdőmesteri rangot kapott, 1873-ban pedig az állami erdők ügyeinek előadója, majd 1878-ban már főerdőtanácsos. 1881-ben, amikor az erdőügyek a Földművelés, ipar és kereskedelmi m.k. ministerium hatáskörébe

kerültek, országos főerdőmesterré és a minisztérium I. főosztályának főnökévé nevezték ki, 1885-ben pedig földművelésügyi államtitkárrá!

Bedő, a tudós

Éles szemű megfigyelő, gondos analízáló és logikus szintetizáló elme volt. Eddig feltárt, nagyobb részben szakirodalmi, kisebb részben publicisztikai munkásságát 113 bibliográfia jelzi. A XIX. század utolsó harmadában az akkori erdős, ún. Nagy-Magyarországon az erdőgazdálkodás és az erdők termésére épülő fafeldolgozás igen perspektivikus nemzetgazdasági ágazatnak mutatkozott. Bedő, érezve a probléma

súlyát és méretét, valamint nyilván élve a hivatali pozíciójából eredő lehetőségekkel, elvégeztette a községhatár-észleltességi felvételezést, majd feldolgozta és nagy monografikus művekben összesítette az eredményeket. Ezért a hatalmas és hűzágpótló munkásságáért a Magyar Tudományos Akadémia 1885-ben levelező tagjai közé választotta. Továbbfejlesztett változata négy kötetben „A Magyar Állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása” címmel a Millennium tiszteletére 1896-ban jelent meg. Ez volt a történelmi Magyarország első és egyben utolsó összefoglaló, részletes erdőleltára.

Bedő, a politikus

57 éves korában a politika síkos mezejére lépett, s a Szabadelvű Párt programjával előbb az apatini, majd a székykeresztúri választókerület országgyűlési képviselőjévé választották.

Bedő, a székely

Életének erős motivációja volt származása, székely öntudata, fajtájának szeretete. Nem volt a véletlen műve, hogy az ország negyedik állami erdőőri szakiskoláját Erdélyben, Görgény-szentimréen hozták létre 1893-ban. Az 1899-ben Marosvásárhelyen alapított Székely Egyesületnek Bedő volt az elnöke.

Bedő, az unitárius

Kutatásra vár Bedőnek a vallási közösségében, a Magyarországi Unitárius Egyház kebelében kifejtett tevékenysége. A Budapesti Unitárius Templom

és Egyházközség lelkeszi hivatala bejárata mellett fekete márványtáblán az építés körül kimagasló szerepet játszó néhány személy neve között olvasható Bedő Albert gondnoké is.

Bedő, a közéleti ember

Feljegyezték róla, hogy megnyerő modorú, kitűnő társalgó volt, aki egykettőre a társaság középpontjává vált. A Magas Fenyőfa-Társaság vezére, ahogyan maguk nevezték „főfenyője” Bedő Albert volt. Tagja volt az 1881-ben alapított Országos Magyar Vadászati Védegylet igazgatóságának.

Munkásságának állami-társadalmi elismerése

Bedő Albert korszakalkotó munkásságát már életében is magas kitüntésekkel honorálták. Tulajdonosa volt a II. osztályú Vaskoronarendnek, lovagja volt az osztrák császári Lipót rendnek, a francia Becsületrendnek, birtokosa a japán császári Felkelő Nap Rendjel III. osztályának, s a belga királyi Lipóttrend középkeresztjének. Tiszteletbeli tagja – az OEE eddigi 133 éves története során egyedüli tb. elnöke – volt az Országos Erdészeti Egyesületnek. Továbbá a Magyar Ornithológiai Társaságnak, az osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesületnek, a Horvát Erdészeti Egyesületnek. Díszpolgára volt Selmec- és Bélabánya szabad királyi városoknak és Ungvár városának. Róla nevezték el az 1957. november 4-én alapított első egyesüle-

ti emlékérmét. A Bedő-díj az elmúlt több mint négy évtized alatt az erdész-társadalom által legnagyobbra értékelt erdészeti kitüntetéssé vált.

Bedő Albert emlékét hirdeti egyik első nagy vívmánya, a róla elnevezett, immár 116 éves ásatthalmi Bedő Albert Erdészeti Szakiskola, továbbá a Soproni Egyetem rektori épületének aulájában látható portrészobra. Az Egyetem botanikus kertjében a rektorátus előtt elvezető főútvonalat is róla nevezték el. Utcaelnevezés juttatja eszébe a nevet az arra járónak Nagykanizsán (itt emléktábla is van), valamint Kálnokon.

Eszméinek utóélete

Ha válogatni lehet az érzelmek közül, amelyektől áthatva visszaemlékezünk Bedő Albertre, a szeretet az, amely a magyar erdészek szívét leginkább áthatja. Azért van ez, mert szakunk e kiválósága maga is a legnagyobb szeretettel fordult mindig a magyar erdészek felé.

Ezért talán a róla szóló megemlékezést is akkor fejezzük be legmúltóbban, ha megőrzendő kincsként és minden kor magyar erdésze számára szóló örök intelemként emlékezetbe idézzük szellemi hagyatékát, 1911-ben papírra vett utolsó írásának zárógondolatát:

„Szeressük hazánkat, nemzetünket és szakunkat hűséggel, egyetértéssel és összetartással!”

Király Pál

A kálnoki temető, ahol Bedő Albert nyugszik.

Fotó: Bortnyik György (Sepsiszentgyörgy)

Bedő-díjasok

(Alapítási év: 1957)

1957. **Parád-füred:** Dr. Keresztesi Béla erdőmérnök, Budapest; † Horváth László erdőmérnök, Győr; † Dévényi Antal erdőész, Pilisicsaba.
1958. **Pécs:** Kozma László erdőmérnök, Gödöllő; † Schneider Jenő erdőész, Nagykanizsa; † Gráczol Imre erdőész, Fertőd.
1959. **Szeged:** † Dr. Sali Emil erdőmérnök, Budapest; † Dr. Babos Imre erdőmérnök, Budapest; Kocsárdy Károly erdőész, Gödöllő.
1960. **Kaposvár:** † Haszák Aladár erdőmérnök, Szombathely; † Szegedi Mihály erdőész, Derecske; † Gera József erdőész, Kiskunhalas.
1961. **Baja:** † Csermely László erdőmérnök, Miskolc; † Nádas József erdőmérnök, Zamárdi; † Kiss Tóth Tamás erdőész, Tolna.
1962. **Debrecen:** † Lesznyák József erdőmérnök, Debrecen; Dr. Járó Zoltán erdőmérnök, Budapest; † Lukács István erdőész, Balassagyarmat.
1963. **Nagykanizsa:** † Dr. Sébor János erdőmérnök, Sopron; † Rott Ferenc erdőmérnök, Veszprém; † Szőlősi József erdőész, Kaposvár; † Kósa Sándor erdőész, Nagykanizsa.
1964. **Eger:** Dr. Dérföldi Antal erdőmérnök, Budapest; † Magyar Pál erdőész, Bélapátfalva; † Farkas József erdőész, Káld.
1966. **Sopron:** † Fila József erdőmérnök, Budapest; † Dr. Haracsi Lajos erdőmérnök, Sopron; Hédl András erdőész, Sopron; Horváth László erdőész, Bugac; † Kassa Ferenc erdőész, Pécs; † Dr. Kopeckzy Ferenc erdőmérnök, Sárvár.
1967. **Keszthely:** † Dr. Magyar Pál erdőmérnök, Sopron; † Palotay István erdőmérnök, Zalaegerszeg; † Hessz Ferenc erdőész, Baja.
1968. **Miskolc:** Zathureczky Lajos erdőmérnök, Miskolc; † Fekete Gyula erdőmérnök, Budapest; Weidinger István erdőész, Csákvár.
1969. **Szombathely:** Halász Aladár erdőmérnök, Budapest; Dr. Herpay Imre erdőmérnök, Sopron; † Mihályka Gyula erdőész, Szombathely.
1970. **Nyíregyháza:** † Fülöpp Zoltán erdőmérnök, Budapest; Cornides György erdőmérnök, Budapest; Riedl Gyula erdőmérnök, Budapest; † Kovács József erdőész, Nyíregyháza.
1971. **Budapest:** † Vida László erdőmérnök, Szeged; † Tóth Gyula erdőész, Eger; Bukri József erdőész, Bernecebaráti.
1972. **Tata:** † Dr. Speer Norbert erdőmérnök, Budapest; Ván László erdőmérnök, Kecskemét; † Végvári Jenő erdőész, Tata-bánya.
1973. **Szekszárd:** † Lámfalussy Sándor erdőmérnök, Sopron; † Dr. Majer Antal er-

- dőmérnök, Sopron; † Keresztes János erdőész, Tamási.
1974. **Eger:** † Rimler László erdőmérnök, Gödöllő; Dr. Héder Sándor erdőmérnök, Balatonfüred; Dr. Kovács Jenő erdőmérnök, Eger; Beck Antal erdőész, Pécs.
1975. **Visegrád:** † Dr. Pankotai Gábor erdőmérnök, Hegykő; Horváth Sándor erdőmérnök, Visegrád; Szilárdi József erdőész, Isaszeg.
1976. **Balatonfüred:** † Bánó István erdőmérnök, Sárvár; † Iharos Frigyes erdőmérnök, Veszprém; Bakonyi Imre erdőész, Borzavár.
1977. **Debrecen:** † Jáhn Ferenc erdőmérnök, Eger; † Dr. Tuskó László erdőmérnök, Sopron; Kiss László erdőész, Bánk.
1978. **Pécs:** † Bakay László erdőmérnök, Budapest; Botos Géza erdőmérnök, Debrecen; † Gerdei József erdőész, Pécs.
1979. **Budapest:** Dr. Madas László erdőmérnök, Visegrád; Andor József erdőmérnök, Nagykanizsa; † Stupák János erdőész, Szendrő.
1980. **Gödöllő:** Dr. Madas András erdőmérnök, Budapest; Zádor Oszkár erdőmérnök, Bajna; † Simon Károly erdőész, Szilvásvárad.
1981. **Győr:** † Kárall János erdőmérnök, Győr; Dr. Tóth Béla erdőmérnök, Püspökkladány; Kovács József erdőész, Osló.
1983. **Sopron:** Dr. Igmándy Zoltán erdőmérnök, Sopron; Dr. Szőnyi László erdőmérnök, Budapest; Tóth Imre erdőmérnök, Baja; † Dr. Káldy József erdőmérnök, Sopron; Deszpoth László erdőész, Inárc; Németh Ferenc erdőész, Sopron.
1984. **Kecskemét:** Csanádi Béla erdőmérnök, Pécs; † Jérôme René erdőmérnök, Budapest; † Mészöly Győző erdőmérnök, Budapest; Szeverényi István erdőész, Kecskemét.
1985. **Eger:** Dr. Bondor Antal erdőmérnök, Budapest; Dénes János erdőész, Szeged; Gáspár Hantos Géza erdőmérnök, Budapest; Király Pál erdőmérnök, Budapest; Varga Béla erdőmérnök, Eger.
1986. **Szolnok:** Nagy Sándor erdőész, Ásotthalom; Id. Dr. Solymos Rezső erdőmérnök, Budapest; Török László erdőmérnök, Szolnok.

1987. **Siófok:** Blazsek János erdőész, Tata-bánya; Dr. Csötönyi József erdőmérnök, Budapest; Haják Gyula erdőmérnök, Budapest.
1988. **Debrecen:** Dr. Járasi Lőrinc erdőmérnök, Miskolc; Dr. Király László erdőmérnök, Budapest; Kozma Károly erdőész, Baktalórántháza.
1989. **Szombathely:** Keresztes György erdőmérnök, Szombathely; † Krämer Antal erdőmérnök, Pécs; Schmotzer András erdőmérnök, Eger.
1991. **Sopron:** Bogár István erdőmérnök, Budapest; Dr. Fadgyas Kálmán erdőmérnök, Eger; Dr. Jereb Ottó erdőmérnök, Sopron; Pintér Gyula erdőész, Kőszeg; † Prókay Gyula erdőmérnök, Zebegény; Reményffy Lászlóné erdőmérnök, Eger.
1992. **Sárospatak:** † Lány Géza erdőmérnök, Budapest; Bánó László erdőmérnök, Visegrád; Dr. Szemerédy Miklós erdőmérnök, Debrecen.
1993. **Kaposvár:** Szántó Gábor erdőmérnök, Kaposvár; Szilágyi József erdőmérnök, Kaposvár; Dr. Kollwintz Ödön erdőmérnök, Pécs.
1994. **Dobogókő:** Dr. Szodfridt István erdőmérnök, Sopron; Dr. Páll Miklós erdőmérnök, Nagykanizsa; Steiner József erdőmérnök, Miskolc.
1995. **Pécs:** Turós László erdőmérnök, Vajszló; Dr. Firtás Oszkár erdőmérnök, Sopron; Barátossy Gábor erdőmérnök, Budapest.
1996. **Szeged:** Dr. Göbölös Antal erdőmérnök, Kecskemét; Puskás Lajos erdőmérnök, Gyula; Répászky Miklós erdőésztechnikus, Abádszalók.
1997. **Balassagyarmat:** Dr. Papp Tivadar erdőmérnök, Pécs; Racskó Ottó erdőésztechnikus, Hernád; Zorván Györgyné erdőmérnök, Balassagyarmat.
1998. **Nagykanizsa:** Nagy László erdőmérnök, Nagykanizsa; Szakács László erdőésztechnikus, Zalaegerszeg; Dr. Magyar János erdőmérnök, Sopron.
1999. **Szolnok:** Dr. Anda István erdőmérnök, Visegrád; Bóna József erdőmérnök, Kaposvár; Frankó János erdőmérnök, Nyíregyháza.

Gondolatok a Bedő Albert emléküléshez

Az ünnepi összefüggést mindvégig átfűtötte a hazafiság és a szakmaszeretet érzése. Akaratlanul is eszembe jutott, hogy a fátylat, melyet nagy elődeink a kezünkbe adtak, utódaink tovább fogják-e vinni úgy, mint ahogy mi tesszük erdőszívének diktálta módon.

Meleg szívvel gondolok Szecső János, Kerkápoly Géza, Takács Ferenc és más szépemlékű tanárainkra, akik soha el nem múló eszméket és érzéseket plántáltak belémbe. Csak bízni tudok abban, hogy az erdőészeti oktatási intézményekben ez ugyanúgy sikerülhet a mostani pedagógusoknak.

A fiatalok hazafiságra és szakmaszeretetre való nevelésében nekünk, deres-fehér hajúaknak is, feladatunk van az iskola utáni időszakban.

Ha mindkét helyen sikerül ezt elérni, KÁLNOKI BEDŐ ALBERT sírján mindig lesz friss virág.

Szil György
Nyírmeggyes

Kihelyezett ülést tartott az MTA Erdészeti Bizottság Fagazdasági Albizottsága, az Interspan Vásárosnaményi faforgácslapgyárában

Prof. dr. Kovács Jenő, az Albizottság elnöke, megnyitó-előadásában tájékoztatást adott a hazai fahasznosítás helyzetéről. A 2010-ig kitermelhető nettó fatömeget 6 millió m^3 -re becsülte, amelyből 2,5 millió m^3 a hengeres iparifa, 3,5 millió m^3 a sarangolt választék. Az utóbbiból mintegy 1 millió m^3 sarangolt iparifa és 2,5 millió m^3 sarangolt tűzifa minőségű alapanyag várható.

Felhívta a figyelmet a falemezipari termékcsalád legújabb tagjaira és azok jelentőségére: MDF, OSB, PSL, LSL, LVL.

Foglalkozott a keleti régió erdőszűrségének gyors növekedésével, a Phare támogatással és az ország többi részétől eltérő tulajdonviszonyokkal.

A fa energetikai hasznosításával kapcsolatban elmondta, hogy megfelelő biokazának 90%-os hatásfokkal üzemeltethető. Országosan az erdészeti és faipari lehetőségek 1 millió tonna olajimport kiváltását tennék lehetővé. Az Interspan vásárosnaményi gyárában a fejlesztés miatt a többletenergia-igényt (mely kb. 20 MW) energetikai faaprítékkal lehetne előállítani! Az így létrejövő faapríték tüzelésű fűtőmű a keleti régió referenciaüzeme lehetne!

Dr. Kelemen Miklós igazgató, c. egyetemi docens elemzést adott az Interspan faforgácslap-gyártás és -értékesítés európai és hazai helyzetéről. A keleti piacokon romlott a helyzet. Idén a vállalat 30-40 ezer m^3 -rel kevesebbet értékesít, mint az előző évben. Ebben a helyzetben egyetlen lehetőség a fejlesztés. Egy használt (Salzburgban leállított) lapgyártó gépsort építenek be, amely jövőre már termel. Bővíti a felületkezelő kapacitásukat is. A fennmaradásért még olyan áldozatra is képesek, hogy a natúr forgácslapot önköltségi ár alatt árulják.

Az Interspan ma már 100%-ban az Ernst Kindl csoport tulajdona, amely jelenleg a nyereséget mind visszaforgatja (nem vesz ki osztalékot).

Prof. dr. Molnár Sándor, az Albizottság titkára hozzászólásában a hazai fenyőkérdést elemezte. Az alföldi fenyőállományok jelentős része már 40 éves, egészségi okokból vágásérett. Papírfaként értékesítik, amelynek ára a forgácsfa kétszerese. Térfogati sűrűsége légszárazon 420-440 kg/m^3 . Sudaróssága miatt célszerű ürméterben és nem atro súlyban értékesíteni.

A nemes nyár Európában a rétegelt falemezgyártás kedvelt alapanyaga. Nálunk minőségi rönköket kell termelni. A felhasználás szempontjából fontos a térfogati sűrűség. Az I 214 csak 320, míg a Robusza átlag 420 kg/m^3 sűrűségű. A falemezipari termékek közül az OSB-ből ma már Euró-

pában is 800 ezer m^3 -t gyártanak. Igéretes termék, de a beruházás igen tőkeigényes.

Szil György magánerdő szakértő (Nyírmeggyes): A régióban 62 ezer ha parlag és olyan mezőgazdasági terület van, amelynek aranykorona értéke 10 alatti. Két ismert megoldás van: hagyományos erdők, valamint faültetvények telepítése. A legújabb igéretes elképzelés a kb. 20 éves vágásfordulójú „közép” erdők létesítése.

Kelemen Zoltán vezérigazgató-helyettes (Északerdő Rt.): Véleménye szerint a természetvédelmi korlátozások miatt csökkenhet a nettó 6 millió m^3 várható évi kitermelés.

A faanyag energetikai hasznosításának előnyeit igazoló referenciaüzemekre volna szükség.

Prof. dr. Hargitai László a fűrészelt áruk termelésének előnyeit hangsúlyozta, megemlítve, hogy amíg a papírfá már csak 4000 Ft/ m^3 , a legolcsóbb fűrészárué is 14 ezer Ft.

Prof. dr. Németh József az eredet és terméktanúsítás (centrifrikáció) jelentőségével foglalkozott, és a Phare pályázatokban rejlő lehetőségekre hívta fel a figyelmet.

Dr. Szabadhegyi Győző egyetemi adjunktus (a FATE elnökség képviselőjeként) az állam felelősségét, a kormányzati beavatkozások szükségességét emelte ki. Orbán Balázsra (Székelyföld leírása) hivatkozva említette, hogy már az 1880-as években helytelen kormányzati politika (adórendszer) eredményezte, hogy a székely és csángó magyarok előszeretettel irtották erdeiket. (Az erdőterület után adózni kellett, de a legelők után nem.)

Dr. Kelemen Miklós igazgató megköszönte a hasznos észrevételeket és javaslatokat. A felvetett kérdésekre válaszolva megemlítette, hogy a vállalat értékesítési célterülete mintegy ezer kilométeres kört takar. Ebben a körzetben nemcsak a saját termékeiket, hanem import alapanyagokat (MDF, OSB, normál faforgácslap termékeket) is értékesítenek. 1998-ban mintegy 30 ezer m^3 importból beszerzett falemezipari alapanyagot adtak tovább. Ezeket az alapanyagipari termékeket hazai üzemek is tudnák gyártani. A vásárosnaményi faforgácslapgyár energiafelhasználása jelenleg 40 MW, amely 1-2 éven belül 60 MW-ra fog növekedni.

Prof. dr. Winkler András, az Erdészeti Bizottság alelnöke zárszavában többek között az alábbiakat mondta: „Az MTA Agrártudományi Osztály Erdészeti Bizottsága nevében köszöntöm a tanácskozást. Öröm számunkra, hogy a Bizottság célkitűzései teljesültek, a tudományos konferenciák rendezése mellett egyre több a gyakorlattal közös rendezvény. A kutatási eredmények értékelése, átvétele így természetessé vált. A leköszönő elnökség nevében azt kívánom a „fások”-nak, hogy a következő akadémiai időszakban megalakulhasson az Erdészeti Bizottságon belül a Faanyagtudományi Albizottság”.

A vitában részt vettek még: *Tóth Gábor* (Ipoly Erdő Rt.), *Kiss László* és *Váradi Gábor* (Egererdő Rt.).

Az előadások után a résztvevők látogatást tettek az Interspan vállalatnál, ahol *Kelemen Miklós* igazgató szakszerű vezetése mellett minden részletre kiterjedő tájékoztatást kaptak a vállalat műszaki és gazdasági tevékenységéről.

Lejegyezte: Szabadhegyi Győző

Siskanád az erdeifenyvesekben

Aggasztóan elszaporodott a siskanád (*Calamagrostis epigeios*) a német erdeifenyvesekben, főleg a szárazabb klímájú térségekben. Kevesebb baj van vele az atlantikus környezetben. Úgy találták: ahol sok a siskanád, a talaj szerves felső rétegében igen alacsony a C/N viszonyszám és nagy a szerves szint és ásványi rétegek C/N viszony-száma közötti különbség. A helyzetet meszezéssel kívánják javítani, még jobb, ha a fenyőt lombos fajokkal elegyítik.

(Forstarchív, 1999. 70. k. 103-112. o. Ref.: dr. Kovács Gábor)